

ساختار پژوهی مراکز مطالعاتی آمریکا
از منظر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران
(گزارش دوم)

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۲	مقدمه
۳	رصد مهمترین مخازن فکری آمریکا از منظر امنیت ملی ایران
۳	۱. مؤسسه رند
۱۳	۲. خانه آزادی
۱۷	۳. مؤسسه علوم و امنیت بین الملل
۲۰	۴. مؤسسه هوور در جنگ، انقلاب و صلح
۲۳	۵. شورای روابط خارجی
۲۶	جمع بندی و نتیجه گیری
۳۱	منابع و مأخذ

ساختار پژوهی مراکز مطالعاتی آمریکا از منظر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران (گزارش دوم)

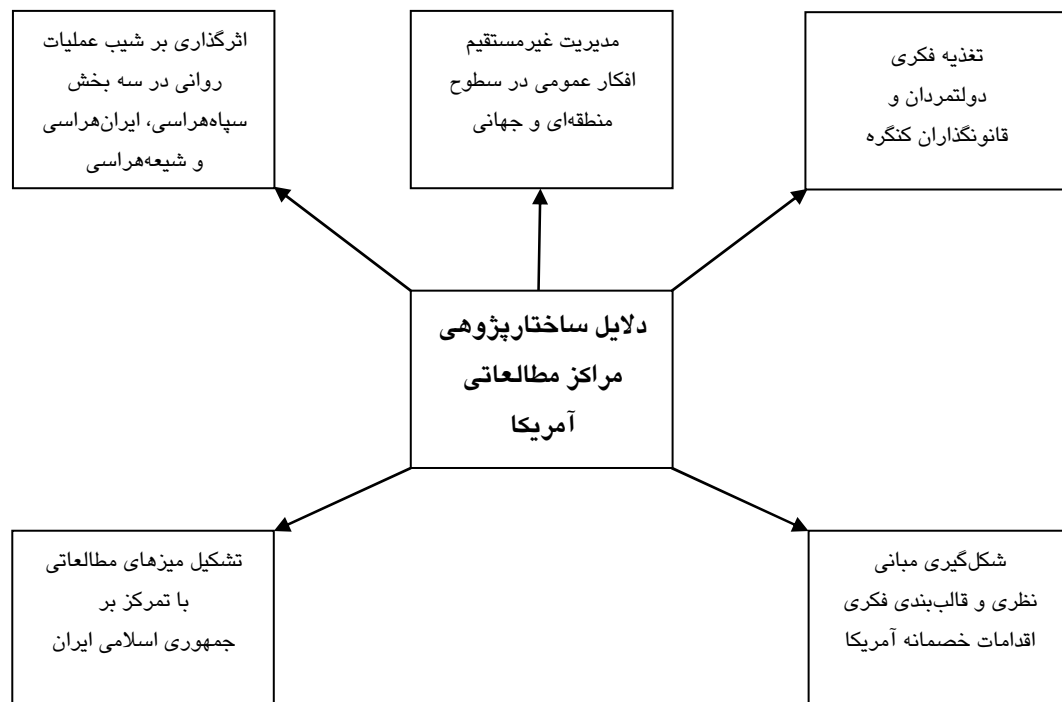
چکیده

در شماره اول این گزارش؛ مخازن فکری بنیاد دفاع از دموکراسی، کمیته خطر جاری، مرکز پژوهش‌های کنگره، مؤسسه واشنگتن در امور خاور نزدیک، مؤسسه بروکینگز و مرکز نیکسون مورد کنکاش و بررسی قرار گرفتند. در شماره دوم گزارش با توجه به میزان نقش‌آفرینی مراکز پژوهشی در شکل‌گیری تهدید علیه جمهوری اسلامی ایران و بازخورد آن بر سیاست‌های دفاعی - امنیتی آمریکا؛ مخازن فکری رند، خانه آزادی، مؤسسه هور، مؤسسه علوم و امنیت بین‌الملل و شورای روابط خارجی مورد کنکاش و بررسی قرار می‌گیرند.

مهمترین دلایل اهمیت بررسی مراکز پژوهشی آمریکا در ساختار مطالعات امنیت ملی ایران در

نمودار زیر تبیین شده است:

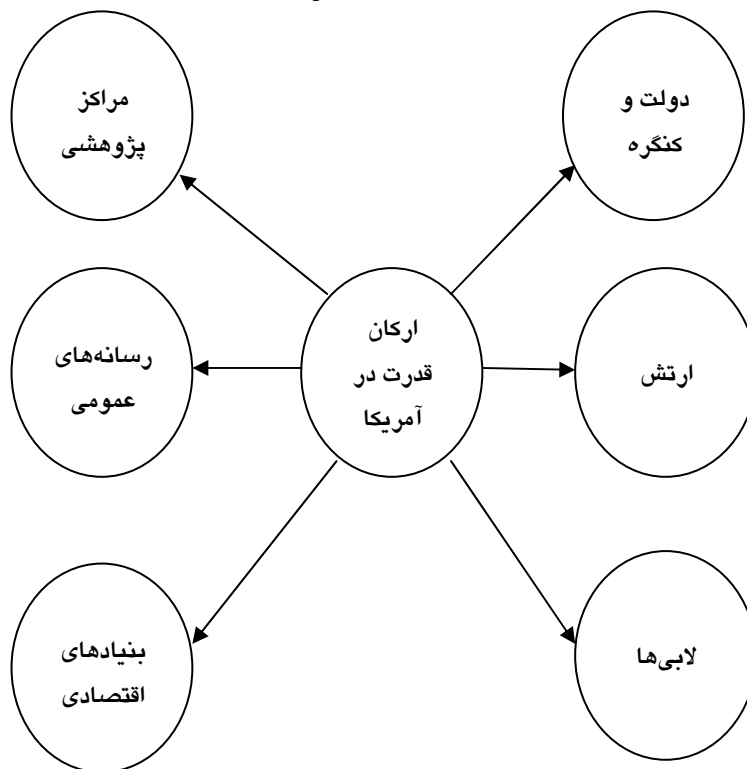
نمودار ۱. دلایل اهمیت بررسی مراکز مطالعاتی آمریکا

مقدمه

تأثیر مراکز پژوهشی بر هرم قانونگذاری و سیاستگذاری ایالات متحده روز به روز در حال افزایش است، به طوری که این مراکز به یکی از ارکان ۶ گانه قدرت در آمریکا تبدیل شده‌اند که می‌توان آن را به صورت نمودار ذیل نشان داد:

نمودار ۲. عوامل تولید و توزیع قدرت در آمریکا

نکته قابل تأمل این است که در اکثر مواقع بین ارکان ۶ گانه قدرت در آمریکا، نوعی ارتباط شبکه‌ای وجود دارد. برای مثال هرچند بازوی مطالعاتی قانونگذاران و سناتورهای مرکز پژوهش‌های مجلس آمریکاست، ولی سایر مخازن فکری نیز در جریان تبادل اطلاعات فعال با مجلس بوده و معمولاً ارتباط تنگاتنگی را با کمیسیون‌های تخصصی و کمیته‌های فرعی کنگره دارند. از طرفی عضویت یا همکاری برخی مقام‌های عالیرتبه دفاعی، امنیتی و اطلاعاتی در ساختار سازمانی اتاق‌های فکر آمریکا، موجبات افزایش نقش‌آفرینی مراکز پژوهشی بر روند تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری را فراهم کرده است. در این میان علاوه بر حمایت‌های دولتی؛ بخشی از بودجه مخازن فکری آمریکا از طریق کمک مالی سرمایه‌سالاران و بنیادهای بزرگ اقتصادی مانند بنیاد فورد یا سوروس تأمین می‌شود. تعداد قابل توجهی از پژوهشگران ارشد مراکز مطالعاتی آمریکا نیز از

پیشینه فعالیت رسانه‌ای و مطبوعاتی برخوردارند که این امر ضریب اثرگذاری آنان بر افکار عمومی را افزایش داده است. مطالب فوق‌الذکر مبین این واقعیت است که بین مخازن فکری با ارکان تولید و توزیع قدرت در ایالات متحده، نوعی وابستگی شبکه‌ای و انسجام رویه‌ای حاکم است که این امر بستر هم‌افزایی ظرفیت‌ها و همسویی منافع بین کانون‌های دانش، قدرت و ثروت را به‌وجود آورده است. به همین دلیل رفتارکاوای افق سیاست‌های آمریکا در قبال ایران بدون کالبدشکافی و ساختارپژوهی اتاق‌های فکر می‌تواند موجبات بروز خطای استراتژیک را فراهم آورد.

رصد مهمترین مخازن فکری آمریکا از منظر امنیت ملی ایران

مهمترین مراکز مطالعاتی آمریکا که تعامل نزدیکی را با کانون‌های ثروت و قدرت دارند و تاکنون نقش اثرگذاری را در تغذیه فکری و شکل‌گیری مبانی نظری سیاست‌های آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران ایفا کرده‌اند عبارتند از:

۱. مؤسسه رند

«مؤسسه رند»^۱ در ۱۴ مه ۱۹۴۸ تأسیس شد و ریاست آن برعهده «جیمز تامسون» است. این مرکز مطالعاتی به‌منظور گسترش رصد تحولات سیاسی - امنیتی در سطوح فرماندهی؛ شعبه‌های متعددی را در آمریکا، اروپا و آسیا دایر کرده است. شعب اروپایی مرکز رند در کمبریج انگلیس، بروکسل بلژیک و شعبه‌های آسیایی آن در ابوظبی امارات و دوحه قطر مستقرند. «مرکز مطالعات سیاسی قطر»^۲ درخصوص تحولات سیاسی و اجتماعی خاورمیانه، شمال آفریقا و جنوب آسیا فعالیت می‌کند. ستاد مدیریت مرکزی مراکز پژوهشی وابسته به رند نیز در شهر سانتامونیکا ایالات کالیفرنیا واقع شده است.^۳

مهمترین بخش‌های مطالعاتی مؤسسه رند عبارتند از:

۱-۱. مرکز تحقیقات امنیت ملی رند

«مرکز تحقیقات امنیت ملی رند»^۴ از دو بخش «مرکز تحقیقات دفاع ملی» و «مرکز توسعه و ارزیابی

1. RAND Corporation

2. RAND-Qatar Policy Institute (RQPI)

۳. برای مشاهده تمام گزارش‌های تهیه شده توسط مرکز تحقیقات امنیت ملی رند در سال‌های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ به نشانی اینترنتی زیر رجوع شود:

http://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/annual_reports/2011/RAND_AR7162.pdf

4. National Security Research Division (NSRD)

هزینه دفاعی^۱ تشکیل شده است.

«بخش تحقیقات دفاعی ملی» از مراکز اثرگذار در حوزه طراحی برنامه‌های نظامی بلندمدت است. به‌طوری که در اوایل دهه نود برای افزایش اثرگذاری خود بر سیاست‌های نظامی آمریکا «سند راهبرد دفاعی آمریکا» را ارائه کرد. مدیریت مرکز تحقیقات امنیت ملی رند برعهده «جک رایلی»، نایب‌رئیس مؤسسه رند است. پنتاگون، ستاد مشترک ارتش، «فرماندهی نیروهای یکپارچه»^۲ سازمان‌های دفاعی و جامعه اطلاعاتی آمریکا از مهمترین حامیان مالی این مرکز هستند.

«علیرضا نادر» و «رسول نفیسی» از پژوهشگران ارشد مؤسسه رند، در این مرکز فعالیت

می‌کنند.^۳

۲-۱. مرکز سیاست‌های دفاعی و امنیت بین‌الملل

ریاست «مرکز سیاست‌های دفاعی و امنیت بین‌الملل رند»^۴ برعهده «جیمز دویینز» است. بخشی از مرکز ثقل فعالیت‌های این مرکز به سمت اثرگذاری بر قانونگذاران کنگره متمرکز شده، به‌طوری که هر ساله نشست‌هایی را در کنگره برگزار می‌کند که از مصادیق آن می‌توان به برگزاری میزگرد «مذاکره، مهار یا مذاکرات انتقادی با ایران» مورخ ۲۱ مارس ۲۰۰۷ با حضور برخی قانونگذاران، سفرای اسبق، چهره‌های شاخص پنتاگون، روزنامه‌نگاران ارشد و تحلیلگران خاورمیانه اشاره کرد.^۵

مرکز سیاست‌های دفاعی و امنیت بین‌الملل رند در حوزه «شبیه‌سازی نظامی»^۶ «مدل‌سازی بازی‌های جنگ»^۷ و طراحی سناریوهای تهاجم نظامی به جمهوری اسلامی ایران نیز فعال است، به‌طوری که «بروس بنت»^۸ از تحلیلگران ارشد مسائل دفاعی و کارشناس شبیه‌سازی بازی‌های جنگ علیه جمهوری اسلامی ایران در این مرکز فعالیت می‌کند.

شبیه‌سازی نظامی به مفهوم همسان‌سازی مجازی محیط عملیاتی بدون مواجهه با دشمن واقعی و از پیامدهای گسترش کاربرد رایانه در حوزه‌های دفاعی است.

1. Federally Funded Research and Development Center (FFRDC)

2. Unified Combatant Commands

3. <http://www.rand.org/nsrd/about.html>

4. RAND International Security & Defence Policy Center

5. James Dobbins, "Coping with Iran: Confrontation, Containment or Engagement", <http://www.rand.org>

6. Military Simulation

7. War Game Model Building

8. Bruce w. benett

شکل ۱. بروس بنت^۱ تحلیلگر ارشد بازی‌های تهاجم نظامی به ایران در مرکز رند

۳-۱. واحد مطالعاتی نیروی هوایی رند

یکی دیگر از بخش‌های مطالعاتی فعال به‌ویژه در حوزه شبیه‌سازی تهاجم نظامی به جمهوری اسلامی ایران، «واحد مطالعاتی نیروی هوایی رند»^۲ است. توجه نیروی هوایی ارتش آمریکا برای سفارش طرح‌های تحقیقاتی با تمرکز بر محیط امنیتی ایران، مبین این واقعیت است که ایالات متحده گزینه حمله نظامی را لااقل در سطوح مطالعاتی مدت‌هاست در دستور کار قرار داده است. در همین رابطه مهمترین طرح‌های پژوهشی که با سفارش نیروی هوایی ارتش آمریکا و با محوریت بررسی مختصات امنیتی - سیاسی ایران تهیه شده عبارتند از:

الف) آینده هسته‌ای ایران به قلم علیرضا نادر و لین دیویس در سال ۲۰۱۱،^۳

ب) خطرناک ولی نه یک قدرت مطلق: تشریح اهداف و محدودیت‌های ایران در خاورمیانه.

بخشی از ارزیابی‌های استراتژیک نیروی هوایی آمریکا از قابلیت‌های بالقوه و بالفعل جمهوری اسلامی ایران متأثر از گزارش کارگروه‌های مطالعاتی است که توسط مؤسسه رند تدوین شده‌اند. برای مثال این مرکز با انجام طرح پژوهشی ۲۳۰ صفحه‌ای با عنوان «خطرناک ولی نه یک قدرت مطلق: تشریح اهداف و محدودیت‌های ایران در خاورمیانه» که به سفارش نیروی هوایی آمریکا توسط «فردریک وری» و دیگران تهیه شده بود، تهدیدهای احتمالی ایران برای آمریکا در افق ده تا پانزده ساله را ترسیم کرده است.^۴

مهمترین موارد قابل تأمل این گزارش عبارتند از:

- تأکید بر تمرکز چگالی تحریم‌ها به بخش‌های مالی و صنایع اتمی،

- دنباله روی از گزینه تغییر رفتار به‌جای تغییر نظام،

1. Bruce W. Bennett

2. Rand Project Air Force (PAF)

3. Lynn E. Davis, Jeffrey Martini, Alireza Nader, Dalia Dassa Kaye, James T. Quinlivan, Paul Steinberg "Iran's Nuclear Future, Critical U. S. Policy Choices". RAND Corporation http://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/monographs/2011/RAND_MG1087.pdf

4. Frederic Wehrey David E. Thaler Nora Bensahel Kim Cragiz Jerrold D. Green Dalia Dassa Kaye Nadia Oweidat Jennife, http://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/monographs/2009/RAND_MG781.pdf

- هزینه‌بر بودن گزینه حمله نظامی به دلایل انجام اقدام‌های تلافی‌جویانه ایران، ناکافی بودن تدابیر حفاظتی ایالات متحده و خلأ اطلاعاتی مراکز جاسوسی آمریکا از موقعیت دقیق تأسیسات هسته‌ای ایران،

- تعیین سقف زمانی برای انجام مذاکرات احتمالی هسته‌ای،

- موافقت با استقرار سامانه موشکی مشترک با روسیه،

- قابلیت دستیابی تهران به فناوری تولید بمب هسته‌ای تا سه سال آینده و موشک‌های بالستیک

قابل حمل کلاهک اتمی بین شش تا هشت سال آینده.^۱

برخی پژوهشگران ارشد مؤسسه رند که پژوهش‌های متعددی را با محوریت جمهوری اسلامی

ایران انجام داده‌اند عبارتند از:

شکل ۲. پژوهشگران ارشد مؤسسه رند با محوریت مطالعات ایران

			
جیمز دوبینز ^۵ مدیر سیاستگذاری دفاعی و امنیت بین‌الملل	بروس ناردلی ^۴ رئیس شعبه رند در قطر	جک رایلی ^۳ نایب‌رئیس مؤسسه و مدیر بخش تحقیقات امنیتی و دفاعی	جیمز تامسون ^۲ رئیس و مدیر اجرایی مؤسسه رند
			
علیرضا نادر کارشناس میز مطالعات ایران در مرکز رند	رسول نفیسی پژوهشگر ارشد ایرانی مؤسسه رند	گراهام فولر ^۷ کارشناس اسبق سازمان سیا	رابرت بایر ^۶ تحلیلگر ارشد سازمان سیا و از پژوهشگران ارشد مؤسسه رند

1. Politics-U. S. :Iran Regional Dominance Overstated, [http:// www.globalissues.org](http://www.globalissues.org), 20 May, 2009.

2. James A. Thomson, President and Chief Executive Officer

3. Jack Riley, Director National Security & Defence Research Division

4. Bruce Nardulli

5. James Dobbins, RAND Director of International Security and Defence Policy Center

6. Robert Baer

7. Graham E. Fuller

«جان پاراچینی»^۱ رئیس مرکز سیاستگذاری اطلاعات طبقه‌بندی شده؛ «چارلز راین»^۲ مدیر مرکز سیاست عمومی خاورمیانه؛ «استیو لارابی»^۳ رئیس میز مطالعات امنیت اروپا؛ «جرج ترورتون» رئیس مرکز امنیت و مخاطرات جهانی رند؛^۴ و «پل جی کامینسکی» رئیس هیئت امنای رند؛^۵ برخی دیگر از پژوهشگران تأثیرگذار این مؤسسه محسوب می‌شوند.

مهمترین ویژگی‌های مرکز مطالعاتی رند عبارتند از:

الف) تعامل با ساختارهای نظامی، امنیتی و جاسوسی

بنای اولیه تأسیس مرکز رند توسط نیروی هوایی راهبردی ارتش و «شرکت هوانوردی داگلاس»^۶ بنیان گذاشته شد. بررسی پیشینه فعالیت‌های این مرکز مطالعاتی نیز مبین تأثیرگذاری بالای این مخزن فکری بر سیاست‌های پنتاگون و ساختارهای نظامی بوده و حتی در برخی مواقع تأثیرات بنیانی را بر راهبرد دفاعی آمریکا داشته است. برای مثال نظرات «رابرت مک نامارا»^۷ از پژوهشگران ارشد این مرکز و طراح «نابودسازی متقابل مطمئن»^۸ نقش مهمی را در وقوع انقلاب در امور نظامی ایفا کرد.

مؤسسه مطالعاتی رند از دهه هفتاد همسو با گسترش شاخک‌های نفوذ در نهادهای نظامی - دفاعی؛ ارتباط با اعضای جامعه اطلاعاتی آمریکا را نیز پررنگ‌تر کرده است. به طوری که برخی پژوهشگران ارشد این مؤسسه از عقبه فعالیت جاسوسی برخوردارند که از مصادیق آن می‌توان به «گراهام فولر» و «رابرت بایر» اشاره کرد.

گراهام فولر در سال ۱۹۸۲ به‌عنوان ارزیاب استراتژیک تحولات خاورمیانه در سازمان جاسوسی مرکزی آمریکا منصوب شد و در سال ۱۹۸۸ به مؤسسه رند پیوست. وی از کارشناسان ارشد امور روسیه، خاورمیانه و جهان اسلام است که مدرک لیسانس و فوق‌لیسانس خود را از دانشگاه هاروارد اخذ کرد و اکثر آثار خود را با تمرکز بر جمهوری اسلامی ایران، خاورمیانه، روسیه، جغرافیای سیاسی شیعه و مطالعات جهان اسلام به رشته تحریر درآورده است که مهم‌ترین آنها عبارتند از:

1. John Parachini
2. Charles P. Reise, Director, RAND Center for Middle East Public Policy
3. Steve Larrabee
4. George Treverton, Director, RAND Center for Global Risk & Security
5. Paul G. Kaminiski, RAND Board of Trustees Chairman
6. Douglas Aircraft Company
7. Robert Macnamara
8. Mutual Assured Destruction (MAD)

جدول ۱. مهمترین آثار پژوهشی گراهام فولر

«آینده اسلام سیاسی» در ۱۴ مه ۲۰۰۴	بنیادگرایی اسلامی در افغانستان: ویژگی و چشم‌انداز در سال ۱۹۹۱	«مرکز جهان: جغرافیای سیاسی ایران» ^۱ در سپتامبر ۱۹۹۱	«بنیادگرایی در پاکستان: ویژگی و چشم‌انداز» در سال ۱۹۹۱
«یک جهان بدون اسلام» در ۱۱ اوت ۲۰۱۰	جغرافیای سیاسی ترکیه جدید: از بالکان تا چین غربی	«شیعیان عرب: مسلمانان فراموش شده» ^۴	«جمهوری نوین ترکیه: ترکیه دولت‌محوری در جهان اسلام» ^۳ در دسامبر ۲۰۰۷

برخی پژوهشگران مؤسسه رند اذعان دارند جغرافیای نظامی - امنیتی جمهوری اسلامی ایران موجب شده کد راهبردی این کشور در ترتیبات خاورمیانه افزایش یابد، به طوری که این دیدگاه در کتاب «مرکز جهانی: جغرافیای سیاسی ایران» به قلم «گراهام فولر» نیز بازتاب یافته است.^۵

ب) پررنگ بودن پژوهش‌های مرتبط با عملیات روانی

یکی از شاخص‌های آثار پژوهشی رند، پررنگ بودن استفاده از ترفندهای عملیات روانی است که از مهمترین مصادیق آن می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

- اسلام‌هراسی با رویکرد دشمن‌سازی مجازی

در دوران جنگ سرد، مؤسسه رند یکی از حامیان به‌کارگیری توأم روش‌های سخت و نرم علیه اتحاد جماهیر شوروی بود به طوری که علاوه بر حمایت از استقرار سپر نظامی و توسعه تسلیحات اتمی؛ شیوه‌های براندازی نرم را نیز در صدر اولویت‌های پژوهشی خود تعریف کرده بود.

بعد از فروپاشی شوروی و خلأ یک دشمن فرضی برای پیشبرد برنامه‌های نظامی آمریکا، رویکرد برخی مخازن فکری آمریکا به سمت ترویج اسلام‌هراسی با ابزار دشمن‌سازی مجازی متمرکز شد. در همین راستا بخشی از راهبرد پژوهشی رند نیز به سمت نظریه‌پردازی اقدام‌هایی که اسلام‌ستیزی را توجیه کنند متمایل شده است که از مصادیق آن می‌توان به طرح مطالعاتی «شبکه‌سازی اجتماعی» در جوامع اسلامی از جمله ایران در اواخر دهه نود اشاره کرد.

- برگزاری نظرسنجی‌های هدفمند علیه جمهوری اسلامی ایران

نظرسنجی یکی از ابزارهای روانی - رسانه‌ای آمریکا برای اعمال فشار بر کانون‌های قدرت است که در چند سال اخیر مورد توجه اتاق‌های فکر نیز قرار گرفته است. در همین راستا مرکز رند نظرسنجی‌های متعددی را با هدف اثرگذاری بر جامعه ایران برگزار کرده است که از مصادیق آن می‌توان به نظرسنجی

1. The Center of the Universe, The Geopolitics of Iran
 2. The Future of Political Islam
 3. New Turkish Republic: Turkey as a Pivotal State in the Muslim World
 4. The Arab Shia: The Forgotten Muslims
 5. Graham Fuller, "The Center of the Universe: The Geopolitics of Iran", Rand Corporation, www.tower.com

۳ مه ۲۰۱۱ در رابطه با وضعیت هسته‌ای یا اقتصاد ایران پس از دهمین دوره انتخابات ریاست‌جمهوری با عنوان «ایرانیان چه فکر می‌کنند» اشاره کرد که در آن مرکز مطالعاتی رند و «مؤسسه صلح ایالات متحده» مدعی شدند تحریم‌ها تأثیرات بنیانی را بر اقتصاد ایران داشته‌اند.^۱

- تداعی قریب‌الوقوع بودن دستیابی ایران به آستانه تولید بمب هسته‌ای

یکی از روش‌های عملیات روانی، بزرگنمایی درجه ریسک و تهدیدزایی منطقه‌ای و جهانی جمهوری اسلامی ایران است. برای مثال «گریگوری جونز» با انتشار گزارشی در ۶ ژوئن ۲۰۱۱ و با به‌کارگیری ترفند تهدیدسازی مجازی از برنامه‌های هسته‌ای ایران مدعی شد تهران در بازه زمانی دو ماهه قادر است به نقطه غیرقابل برگشت دانش هسته‌ای نظامی و تولید بمب اتمی دست یابد و حملات هوایی دیگر ابزار مطمئن برای متوقف‌سازی برنامه هسته‌ای ایران نیست.^۲

- برجسته‌سازی سپاه‌هراسی

مرکز مطالعاتی رند همسو با تغذیه فکری روش‌های نافرمانی مدنی؛ پژوهش‌های متعددی را با محوریت تهاجم تبلیغاتی علیه ارکان نظام به‌ویژه ولایت فقیه و سپاه پاسداران انجام داده است. به‌طوری که بخشی از اظهارات دولتمردان کاخ سفید و قانونگذاران کنگره مبنی بر لزوم اعمال تحریم‌های گسترده علیه سپاه پاسداران، متأثر از طرح‌های مراکز تحقیقاتی همچون مؤسسه رند شکل می‌گیرد. برای مثال یکی از ابعاد عملیات روانی مؤسسه رند؛ کاریکاتوریسم تبلیغاتی (سیماسازی مجازی) از نقش سپاه پاسداران در بخش‌های اقتصادی و انرژی با هدف هموارسازی و توجیه گسترش تحریم اشخاص حقیقی و حقوقی وابسته به این نهاد نظامی است که به خوبی می‌توان بازتاب آن را در طرح پژوهشی بخش تحقیقات دفاع ملی در ژانویه ۲۰۰۹ با عنوان «صعود پاسداران: ارزیابی نقش داخلی سپاه پاسداران» که با قلم فردریک وری، جرالدر گرین، علیرضا نادر و رسول نفیسی به چاپ رسیده مشاهده کرد. این تحقیق به سفارش پنتاگون تهیه و در آن ادعا شده بود سپاه پاسداران به واسطه بازسازی خود پس از جنگ ایران و عراق، نقش محوری و انحصاری را در ساختار اقتصاد کلان جمهوری اسلامی ایران به‌ویژه در بخش انرژی ایفا می‌کند.^۳ به‌عنوان مصداق دیگر می‌توان به گزارش ۵ ژانویه ۲۰۱۰ با عنوان «روحانیت، پاسداران و بنیادها» اشاره کرد.

- تنش‌زایی در روابط خارجی جمهوری اسلامی ایران

برخی گزارش‌های مرکز رند با رویکرد تنش‌زایی در روابط خارجی جمهوری اسلامی ایران تهیه شده‌اند. برای مثال در گزارش «عمل موازنه ایران در افغانستان» که در ۳۱ مه ۲۰۱۱ توسط

1. Rand Survey: Iran on the U. S., Nukes and the Economy, <http://www.rand.org>, 3 May, 2011.

2. RAND Corp: Iran Can Produce Nuke By August, 6 June, 2011, www.anti-semitism.net

3. Wehery Fredrik & others, The Rise of the Pasdaran: Assessing the Domestic Role of Iran's Islamic Revolutionary Guard Corps, New York, Rand Corporation, January 2009, <http://www.rand.org>

«علیرضا نادر» به نگارش درآمد؛ نوعی اهداف متعارض را در سیاست خارجی تهران در قبال کابل تداعی کرده است. در این گزارش ادعا شده جمهوری اسلامی ایران از یک طرف روابط خوبی را با دولت حامد کرزای برقرار کرده ولی از طرف دیگر با حمایت از شورشیان طالبان و القاعده نقش مخرب را ایفا می‌کند تا این پیام را به واشنگتن ارسال کند که تهران ابزارهای لازم برای چانه‌زنی با ایالات متحده را دارد.^۱

– برجسته‌سازی مزیت‌های حضور آمریکا در منطقه

مؤسسه رند یکی از وزنه‌های برقراری توازن قوا در منطقه استراتژیک خاورمیانه را تداوم حضور نیروهای آمریکایی در منطقه ارزیابی می‌کند. برای مثال بخش تحقیقات امنیت ملی رند در سال ۲۰۰۹ کارگروه مطالعاتی را متشکل از فردریک وری، تئودور کارازیک و علیرضا نادر برای بررسی «افق روابط ایران و عربستان سعودی پس از سقوط صدام حسین» تشکیل داد و پیش‌بینی کرد پس از خروج نیروهای آمریکایی از عراق، تهران و ریاض با اتخاذ رویکرد رقابت – مواجهه وارد جنگ نیابتی خواهند شد.

ج) وجود لابی‌های قدرتمند پارلمانی و اجرایی

مؤسسه رند از مراکز مطالعاتی فعال در حوزه لابی‌گری است، به طوری که از بدو تأسیس خود شاخک‌های نفوذ و پل‌های ارتباطی منسجمی را با کمیسیون‌های کنگره برقرار کرده است. این مخزن فکری در دهه پنجاه میلادی، طرح‌هایی را درخصوص سامانه دفاع موشکی، تولید موشک‌های بالستیک و چگونگی پرتاب بمب اتمی ارائه کرد که به تصویب کمیته دفاعی کنگره رسید. برخی پژوهشگران ارشد این مرکز نیز ارتباطات منسجمی را با کنگره برقرار کرده‌اند. برای مثال «پل جی کامینیسکی» از پژوهشگرانی است که ارتباط نزدیکی را با «سناتور جان مک‌کین»، کمیسیون نیروهای مسلح مجلس سنا و کمیسیون امنیت ملی مجلس نمایندگان دارد و با حضور و سخنرانی در برخی نشست‌های مشترک کمیسیون‌های تخصصی کنگره، نقش اثرگذاری را در جهت‌گیری سیاست‌های دفاعی کنگره آمریکا ایفا می‌کند.

د) گسترش حوزه نفوذ بر فضای مجازی ایران

مرکز مطالعاتی رند پس از دهمین دوره انتخابات ریاست‌جمهوری، پژوهش‌های متعددی را با رویکرد مدیریت آشوب‌ها در دستور کار قرار داده است که بیشتر بر محور تشکیل شبکه‌های اجتماعی در فضای مجازی، انقلاب تویتری و سازماندهی نهادهای مخالف متمرکز است.

1. Alireza Nader, "RAND: Iran's Balancing Act in Afghanistan" <http://iranprimer.usip.org>, 31 May, 2009.

ه) شبیه‌سازی بازی‌های تهاجم نظامی به ایران

یکی از اولویت‌های پژوهشی رند؛ رفع خلأ مطالعاتی ساختارهای نظامی آمریکا پیرامون جمهوری اسلامی ایران است. برای مثال این مؤسسه با تشکیل کارگروه مطالعاتی در سال ۲۰۰۸ پژوهش ۱۵۶ صفحه‌ای را با عنوان «آسیب‌پذیری اقتصادی، جمعیت‌شناختی و سیاسی ایران»^۱ برای نیروی هوایی انجام داد که در آن از طریق کاربست دانش «شبیه‌سازی نظامی یا بازی جنگ»، پیامدهای تهاجم نظامی فرضی به تأسیسات هسته‌ای ایران را کالبدشکافی کرده بود.^۲ «شبیه‌سازی نظامی»^۳ به مفهوم همسان‌سازی مجازی محیط عملیاتی بدون مواجهه با یک دشمن واقعی است. وظیفه مدیریت و نظارت بر طرح‌های مطالعاتی مرتبط با حمله نظامی فرضی به تأسیسات هسته‌ای و مراکز نظامی جمهوری اسلامی ایران را «مرکز ارزیابی راهبردی رند»^۴ برعهده دارد.^۵

«رابرت بایر» افسر ارشد سازمان جاسوسی مرکزی آمریکا بین سال‌های ۱۹۷۶-۱۹۹۷؛ «کیت گرین»^۶ تحلیلگر ارشد مسائل اقتصادی و «علیرضا نادر» کارشناس میز مطالعات ایران از مؤلفان این اثر پژوهشی بودند. این گزارش ضمن اشاره به هزینه‌بر بودن گزینه تهاجم نظامی، خواستار سرمایه‌گذاری آمریکا بر اقوام، اقلیت‌های دینی و گروه‌های معارض با هدف بی‌ثبات‌سازی امنیت داخلی شده است.

و) تأکید بر مدیریت اطلاعاتی فعالیت‌های هسته‌ای و موشکی جمهوری اسلامی ایران

مؤسسه رند یکی از ضعف‌های اجرایی نهادهای امنیتی - جاسوسی آمریکا در قبال موضوع هسته‌ای ایران را وجود خلأ اطلاعاتی از برد پیشرفت‌های موشکی و هسته‌ای ایران ارزیابی می‌کند و دلیل برخی موضع‌گیری‌های واشنگتن مانند برجسته‌سازی ابعاد نظامی احتمالی و فشار بر تهران برای تصویب پروتکل الحاقی را نیز در همین راستا ارزیابی می‌کند که این موضوع در گزارشی که توسط علیرضا نادر در ۷ ژوئن ۲۰۱۱ با عنوان «آینده هسته‌ای ایران: تصمیم حاد سیاست آمریکا»^۷ به نگارش درآمده، مورد اذعان قرار گرفته است. مصداق دیگر می‌توان به گزارش «شکست اطلاعاتی دیگر» در سال ۲۰۰۸ و تصریح غفلت و ناکامی جامعه جاسوسی آمریکا از موقعیت جغرافیایی دقیق مراکز هسته ایران اشاره کرد.^۸

1. Irans Political, Demographic & Economic Vulnerabilities

2. Keith Crane, (2008) "Iran's Political, Demographic and Economic Vulnerabilities", www.rand.org

3. Military Simulation (War Games)

4. RAND Strategy Assessment Center (RSAC)

۵. برای مشاهده متن کامل گزارش به نشانی اینترنتی زیر رجوع شود:

Keith Crane, (2008) "Iran's Political, Demographic and Economic Vulnerabilities", www.rand.org

6. Keith Crane

7. IRAN! Nuclear Future: Critical U. S. Policy Choices

8. Iran: Another Intelligence Failure in the Making, <http://www.c-spanvidio.org/21 Oct, 2008>.

۲. خانه آزادی

«مؤسسه خانه آزادی»^۱ در ۳۱ اکتبر ۱۹۴۱ در نیویورک توسط «وندل ویل کی، الینور روزولت، جرج فیلد، دورتی تامسون و هربرت بایارد»^۲ تأسیس شد. این مؤسسه توسط هیئت امنای اداره می‌شود و مدیریت اجرایی و رئیس هیئت امنای آن را به ترتیب «دیوید کرامر» و «ویلیام تافت چهارم» برعهده دارند.

مرکز آزادی مذهبی، همکار خانه آزادی در زمینه پیشبرد سیاست‌های آمریکا در براندازی نرم، انقلاب‌های مخملی و از مخازن فکری فعال در حوزه مطالعات اجتماعی و موزاییک‌های قومی است. نادر افشار (عضو فعال سازمان جاسوسی مرکزی آمریکا)، کنت آرتیمرمن و مهدی روحانی از چهره‌های شاخص این مرکز هستند.^۳

خانه آزادی در ۳۰ مارس ۲۰۱۱ با هدف تمرکزگرایی و یکپارچه‌سازی فعالیت‌های پژوهشی مرتبط با جمهوری اسلامی ایران؛ گروه مطالعاتی ویژه‌ای را با عنوان «فراتر از تحریم‌ها: استراتژی بعدی مقابله با ایران»^۴ به ریاست «اندرو آپوستولو»^۵ از خانه آزادی و «یاشوعا بلاک»^۶ نایب‌رئیس «مؤسسه سیاست‌های پیشرو»^۷ تشکیل داده که در آن پژوهشگران شاخصی همچون «ری تاکیه» و «کنث ام پالک» نیز عضویت دارند.^۸ این گروه، هدف اصلی خود را لابی‌گری پارلمانی با قانونگذاران و سناتورهای کنگره برای تصویب تحریم‌های حقوق بشری اعلام کرده است.^۹

1. Freedom House

2. Wendell Willkie, Eleanor Roosevelt, George Field & Herbert Bayard

۳. ابوالفضل امیری، آسیب‌ها و تهدیدهای نرم علیه جمهوری اسلامی، مجموعه مقالات همایش امنیت نرم (امنیت نرم در جمهوری اسلامی ایران)، دانشکده امام هادی (ع)، چاپ اول، زمستان ۱۳۸۸، ص ۱۷۵.

4. Beyond Sanctions: The Next Iran Strategy

5. Andrew Apostolou, Senior Program Manager for Iran

6. Joshua Block

7. Progressive Policy Institute (PPI)

8. Freedom House & Progressive Policy Institute announce Iranian Strategy Task Force, <http://www.freedomhouse.org/template.cfm?page=70&release=1377>

9. Jim Arkedis, "Beyond Sanction: The Next Iran Strategy", 31 March 2011.

<http://progressivefix.com/beyond-sanction-the-next-iran-strategy>

جدول ۲. اعضای گروه مطالعاتی استراتژی مقابله با ایران

آندریو آپاستولو، نایبرئیس و مدیر ارشد برنامه‌های مرتبط با ایران در خانه آزادی	یاشوعا بلاک، نایبرئیس مؤسسه سیاست‌های پیشرو	جیم آرکدیس از مؤسسه سیاست‌های پیشرو ^(۱)	رافائل بارداجی از شورای آتلانتیک ^(۲)	جفری هرف ^(۳) از دانشگاه مریلند
کن پالک ^(۴) از مرکز سابان در امور سیاستگذاری خاورمیانه و مؤسسه بروکینگز	استیو بکرم ^(۵) از کمیته امور عمومی آمریکا و اسرائیل (لابی آپیک)	رنی ردمن ^(۶) از مرکز مستندسازی حقوق بشر ایران	ری تاکیه ^(۷) از شورای روابط خارجی	مایکل آدلر ^(۸) از مرکز وودرو ویلسون
دیوید جی کرامر مدیر خانه آزادی	ویل مارشال ^(۹) مدیر مؤسسه سیاست‌های پیشرو	لری دیاموند ^(۱۰) از دانشگاه استنفورد	راب استالوف ^(۱۱) از مؤسسه واشنگتن در امور خاور نزدیک	والتر راسل مید ^(۱۲)

1. Jim Arkedis, Progressive Policy Institute
2. Rafael Bardaji, Atlantic Council
3. Jeffrey Herf, University of Maryland
4. Ken Pollack, Saban Center for Middle East Policy, the Brookings Institution
5. Steve Beckerman, American Israel Public Affairs Committee
6. Renee Redman, Iran Human Rights Documentation Center
7. Ray Takeyh, Council on Foreign Relations
8. Michael Adler, Woodrow Wilson Center
9. Will Marshall, Progressive Policy Institute
10. Larry Diamond, Stanford University
11. Rob Satloff, the Washington Institute for Near East Policy
12. Walter Russell Mead, Bard College

مارک پالمر، زیگنیو برژینسکی، ساموئل هانتینگتون و دونالد رامسفلد از پژوهشگران ستادی خانه آزادی هستند.

برخی پژوهشگران ارشد خانه آزادی عبارتند از:

شکل ۳. پژوهشگران ارشد خانه آزادی

 آذر نفیسی عضو هیئت امنای خانه آزادی	 پتر اکرم ^۱ کارشناس امور ایران و خاورمیانه در مرکز پژوهش‌های مجلس آمریکا	 ماکس کمپل من ^۳ سفیر اسبق و رئیس هیئت نمایندگی آمریکا در مذاکرات هسته‌ای ژنو با شوروی	 ویلیام تافت ^۲ رئیس هیئت امنای	 دیوید جی کرامر ^۱ مدیر اجرایی خانه آزادی
---	--	---	--	--

1. David J. Kramer, Executive Director of Freedom House
2. William H. Taft IV
3. Max Kampelman
4. Peter Ackerman

مهمترین ویژگی‌های مرکز مطالعاتی خانه آزادی عبارتند از:

۲-۱. لابی‌گری با نهادهای سیاسی - دفاعی

برخی پژوهشگران شاخص خانه آزادی ارتباطات تنگاتنگی را با ساختارهای سیاسی و دفاعی دارند که از مصادیق آن می‌توان به دیوید کرامر از کارشناسان حوزه قفقاز و آسیای میانه اشاره کرد. وی با معرفی رئیس‌جمهور و تأیید سنا، از ۲۱ مارس ۲۰۰۸ تا ۲۰ ژانویه ۲۰۰۹ معاون وزیر امور خارجه در امور حقوق بشر و دیپلماسی عمومی و به مدت سه سال قائم‌مقام معاون وزیر امور خارجه در حوزه اروپا و آسیانه میانه بود. دیوید کرامر در ۴ اکتبر ۲۰۱۰ با کناره‌گیری از «بنیاد آلمانی مارشال»، به‌عنوان مدیر اجرایی خانه آزادی منصوب شد.

۲-۲. برخورداری از حمایت‌های مالی دولتی

شاخک‌های نفوذ خانه آزادی در ساختارهای قدرت به حدی است که بخش قابل توجهی از منابع مالی آن از طریق حمایت‌های مالی وزارت امور خارجه، کنگره و مابقی آن توسط دولت هلند یا بنیادهای مشهوری همچون «بنیاد برادلی، اسمیت ریچاردسون، مک آرتور و بنیاد آلمانی مارشال»^۱ تأمین می‌شود.^۲

۲-۳. تقویت مبانی فکری و نظری انقلاب‌های مخملین

خانه آزادی از مخازن فکری است که نقش تأثیرگذاری را در تغذیه فکری انقلاب‌های رنگین بلوک شرق و تسریع روند فروپاشی شوروی ایفا کرد. این اندیشکده برای تقویت نقش‌آفرینی و گسترش چتر اثرگذاری خود؛ نمایندگی‌هایی را در اوکراین، مجارستان، صربستان، اردن، مکزیک و برخی کشورهای آسیای میانه تأسیس کرده است. خانه آزادی در انقلاب رنگی «گل رز» سال ۲۰۰۳ در گرجستان، انقلاب «نارنجی» سال ۲۰۰۴ در اوکراین، انقلاب «لاله‌ای» و «سبز» سال ۲۰۰۵ در قرقیزستان و لبنان و انقلاب «سفید» و «انگوری» سال ۲۰۰۶ در بلاروس و مولداوی نقش داشته است.

۲-۴. توجه به گسترش لابی پارلمانی

یکی از روش‌های خانه آزادی برای ارتقای اثرگذاری غیرمستقیم بر هرم قانونگذاری، برنامه‌ریزی سیستماتیک برای تقویت لابی‌گری با کمیسیون‌های مهم، سناتورها و قانونگذاران مطرح کنگره است. برای مثال می‌توان به ارتباط نزدیک این مخزن فکری با «کمیته خاورمیانه، جنوب و امور آسیای

1. Bradley, The Smith Richardson, MacArthur & German Marshall Foundation

2. Freedom House 2007 annual Report: Financial Statements, Donors, Board of trustees, <http://freedomhouse.org>

میانه کمیسیون امنیت و سیاست خارجی مجلس سنا^۱ به ریاست «سناتور رابرت کیسی»^۲ اشاره کرد، به طوری که خانه آزادی هر ساله گزارشی را در رابطه با وضعیت حقوق بشر در ایران تهیه و در این کمیته ارائه می‌دهد که از آخرین مصادیق آن می‌توان به شهادت «آندریو آپوستولو» به تاریخ ۱۱ مه ۲۰۱۱ در جلسه استماع کمیسیون امنیت ملی اشاره کرد.^۳

۲-۵. برجسته‌سازی منابع قدرت نرم آمریکا

خانه آزادی با برجسته‌سازی مکتب لیبرال دمکراسی غرب به آزادی اقلیت‌ها و حقوق بشر در جهت تعمیق و گسترش منابع قدرت نرم آمریکا گام برمی‌دارد. با توجه به اینکه در راهبرد جنگ نرم آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران؛ بهره‌گیری از ظرفیت‌های بشردوستانه پررنگ‌تر شده است؛ بالطبع بر ضرورت بررسی مراکز مطالعاتی که در راستای سیاه‌نمایی از وضعیت جمهوری اسلامی ایران فعالیت می‌کنند افزوده شده است.

۲-۶. ایجاد تهدید نرم با مانور تبلیغاتی بر ارزش‌های بشردوستانه

خانه آزادی برای تجمیع ظرفیت‌های خود و تولید تهدید نرم با بهره‌گیری از گفتمان‌های بشردوستانه؛ «مرکز مستندسازی حقوق بشر ایران»^۴ را تأسیس نموده که یکی از رسالت‌های آن برجسته‌سازی نقض حقوق بشر در جمهوری اسلامی است که به خوبی می‌توان بازتاب آن را در آثار پژوهشی ذیل مشاهده کرد:

- «تبعیض و تساهل در کتاب‌های درسی ایران»^۵ به قلم پرفسور سعید پیوندی،

- «مروری بر ابزارهای مقابله با سانسور در ایران»^۶ به تاریخ ۲۴ آوریل ۲۰۱۱ که در آن وجود

فضای سانسور در رسانه‌های جمهوری اسلامی ایران تداعی شده است.

خانه آزادی از سال ۱۹۷۲ علاوه بر چاپ آثار پژوهشی، گزارش سالیانه‌ای را با محوریت میزان پایبندی ۱۹۳ کشور و پانزده منطقه مورد اختلاف جهان به ارزش‌های بشردوستانه و اصول دمکراسی منتشر می‌کند که بخش قابل توجهی از آنها با اغراض سیاسی تهیه می‌شوند. در این گزارش‌ها شاخص‌های حقوق بشری بین یک تا هفت طبقه‌بندی شده‌اند. عدد یک به مفهوم احترام آن کشور به ارزش‌های بشردوستانه و عدد هفت بیانگر کم‌رنگ بودن، مغفول ماندن یا بی‌توجهی

1. United States Senate Foreign Relations Subcommittee on Near Eastern and South and Central Asian Affairs

2. Senator Robert P. Casey

۳. برای مشاهده متن کامل شهادت آندریو آپوستولو به نشانی اینترنتی کمیته خاورمیانه کمیسیون روابط خارجی مجلس سنا رجوع شود:

Prepared States Senate Foreign Relations Subcommittee on Near Eastern and South & Central Asian Affairs, Human Rights and Democratic Reform in Iran, 11 May, 2011, <http://foreign.senate.gov/>

4. Iran Human Rights Documentation Center

۵. برای مشاهده متن کامل کتاب به نشانی اینترنتی زیر رجوع شود:

Saeed Paivandi, "Discrimination and Intolerance in Iran's Textbooks", <http://www.freedomhouse.org>

6. A Review of Censorship Circumvention Tools in Iran

دولتمردان آن کشور به ارزش‌های بشردوستانه است. در همین رابطه مهمترین نکات قابل تأمل عبارتند از:

- نقش کاتالیزوری گزارش‌های خانه آزادی بر تحریم‌های حقوق بشری آمریکا: بررسی گزارش‌های حقوق بشری خانه آزادی از آن جهت حائز اهمیت هستند که به صورت غیرمستقیم بر گزارش سالیانه وزارت امور خارجه آمریکا پیرامون فهرست سیاه کشورهای ناقض حقوق بشر و تصویب برخی تحریم‌های حقوق بشری ایالات متحده تأثیرگذارند. از طرفی این گزارش‌ها توسط برخی نظریه‌پردازان مطرح دنیا نیز حمایت می‌شوند. برای مثال «فرانسیس فوکویاما» از فارغ‌التحصیلان دانشگاه جان هاپکینز و از بنیانگذاران نظریه قدرت نرم مدعی است گزارش‌های حقوق بشری سالیانه این مخزن فکری نقش محوری را در پیشبرد دموکراسی ایفا کرده‌اند.

نکته قابل تأمل این است که وزن بار روانی گزارش‌های حقوق بشری خانه آزادی پس از دهمین دوره انتخابات ریاست‌جمهوری ایران بیشتر شده است به طوری که در گزارش سال ۲۰۰۹ ضمن زیر سؤال بردن سلامت برگزاری انتخابات؛ مدعی نقض شدید حقوق بشر در ایران شد.^۱

- حمایت از فرقه‌های ضاله و انحرافی: یکی از اقدام‌های خانه آزادی؛ حمایت از فرقه انحرافی بهائیت در قالب حمایت از حقوق اقوام و اقلیت‌های فرقه‌ای است که بازتاب آن را می‌توان در گزارش این مؤسسه در رابطه با وضعیت بهائیان در ایران به تاریخ ۱۲ مارس ۲۰۱۰ مشاهده کرد.^۲

- ایجاد و گسترش گسل‌های قومی: واکاوی ماهیت گزارش‌های حقوق بشری مرکز مستندسازی حقوق بشر ایران، بیانگر جهت‌گیری این مخزن فکری به سمت ایجاد و گسترش گسل‌های قومی به‌ویژه با تمرکز بر اکراد است. این مؤسسه همچنین در گزارش‌های سالیانه خود؛ سیمای مخدوشی را از آزادی شهروندان در فضای وب منعکس می‌کند به طوری که در گزارش آوریل ۲۰۱۱؛ ایران، برمه، چین و کوبا را در ردیف کشورهای قرار داد که حقوق شهروندی در فضای وب را نقض می‌کنند.^۳

۳. مؤسسه علوم و امنیت بین‌الملل

«مؤسسه علوم و امنیت بین‌الملل»^۴ در سال ۱۹۹۳ توسط «دیوید آلبرایت» از بازرسان اسبق خلع سلاح سازمان ملل در واشنگتن بنیان گذاشته شد.

1. 2009 Human Right Report, <http://www.state.gov/g/drl/rls/hrrpt/2009/nea/136068.htm>

2. Latest Freedom House report on Iran mentions Baha'is, www.bahai.us/, 12 March, 2010.

3. Five worst countries for online freedom, www.nextlevelofnews.com, 30 April, 2011.

4. Institute for Science and International Security (ISIS)

شکل ۴. دیوید آلبرایت^۱ رئیس و بنیانگذار مؤسسه علوم و امنیت بین‌الملل

«پل برنان»^۲، «اندرو استریکر»^۳ و «مهدی عبیدی» از پژوهشگران ارشد این مؤسسه هستند. مهمترین ویژگی‌های این مؤسسه عبارتند از:

۱-۳. تمرکزگرایی بر مطالعات خلع سلاح

تمرکز فعالیت‌های پژوهشی مؤسسه علوم و امنیت بین‌الملل به سمت مطالعات مرتبط با خلع سلاح است، به طوری که مقاله‌های متعددی را پیرامون موضوع هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران به نگارش درآورده و یکی از حامیان اصلی تأسیس بانک بین‌المللی سوخت هسته‌ای و جهانی‌سازی اجرای کامل پروتکل الحاقی است. برای مثال دیوید آلبرایت، از چهره‌های مخالف طرح بومی‌سازی چرخه کامل سوخت هسته‌ای در جمهوری اسلامی ایران، با ارائه گزارشی در ۱۵ جولای ۲۰۱۰ بدون اشاره به زرادخانه‌های هسته‌ای اسرائیل، یکی از الزامات تحقق خاورمیانه عاری از تسلیحات هسته‌ای را تعمیم مدل توافقنامه ۱۲۳ آمریکا و امارات به سایر کشورهای منطقه می‌داند. وی همچنین خواهان افزایش نقش‌آفرینی گروه عرضه‌کنندگان هسته‌ای در روند خلع سلاح منطقه‌ای است.^۴

۲-۳. ارسال تصاویر ماهواره‌ای تأسیسات هسته‌ای و مراکز نظامی جمهوری اسلامی ایران

یکی از روش‌های مؤسسه علوم و امنیت بین‌الملل، گسترش عملیات روانی علیه فعالیت‌های هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران از طریق انعکاس تصاویر ماهواره‌ای و ادعای وجود فعالیت‌های محرمانه در تأسیسات اتمی است که مهمترین مصادیق آن عبارتند از:^۵

- ارسال هفت تصویر ماهواره‌ای در ۱۶ سپتامبر ۲۰۰۴ از مرکز نظامی پارچین در ۳۰ کیلومتری جنوب شرقی تهران و ادعای آزمایش مواد منفجره با قدرت انفجاری بالا از هسته اورانیم

1. David Albright, President and Founder of ISIS

2. Paul Brannan, Senior Research Analyst

3. Andrea Stricker, Research Analyst & Public Relations Assistant

۴. برای مشاهده متن کامل گزارش مؤسسه علوم و امنیت بین‌الملل به نشانی اینترنتی زیر رجوع شود:

David Albright, after the 2010 NPT Review Conference: Advancing the Non-proliferation Pillar, <http://isis-online.org>, July 15, 2010.

۵. برای مشاهده تصاویر ماهواره‌ای مؤسسه علوم و امنیت بین‌الملل از تأسیسات هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران، به نشانی اینترنتی

زیر رجوع شود:

Iran: ISIS Reports with Imagery, <http://isis-online.org/isis-reports/imagery/category/Iran>

ضعیف شده به شکل آزمایش خشک،^۱

- انتشار تصاویر جدیدی از کارخانه تبدیل اورانیم اصفهان در ۱۷ فوریه ۲۰۰۵ و ادعای حفر

تونل برای انتقال هگزافلوراید اورانیم،^۲

- انتشار تصاویر ماهواره‌ای توسط «دیجیتال گلوب»^۳ وابسته به «مؤسسه علوم و امنیت

بین‌الملل» در ۱۱ ژوئن ۲۰۰۷ و ادعای حفر تونل دو کیلومتری در داخل کوه کرکس با هدف تسهیل

انتقال مواد لازم به تأسیسات غنی‌سازی اورانیم نطنز،^۴

- ارسال تصاویر ماهواره‌ای در ۲۰ مارس ۲۰۰۹ و ادعای وجود تأسیسات فناوری پیشرفته و

محرمانه فدات در نزدیک دانشگاه مالک اشتر با مدیریت محسن فخری‌زاده،^۵

دیوید آلبرایت ادعا کرد در تأسیسات محرمانه فدات مراکز زیر وجود دارند:

جدول ۳. مراکز ادعایی مؤسسه علوم و امنیت بین‌الملل در تأسیسات فدات

مرکز تحقیقات و طراحی فناوری‌های نوین هوا - فضا ^(۱)	مرکز تحقیقات و فناوری مواد پیشرفته گروه فلزی ^(۲)	مرکز تحقیقات و فناوری مواد پیشرفته گروه شیمیایی ^(۳)
مرکز ساخت و تحقیقات صنعتی ^(۴)	مرکز تحقیقات و توسعه فناوری انفجار و ضربه ^(۵)	مرکز آمادگی و فناوری‌های نوین دفاعی ^(۶)

1. Center for R & D of Advanced Aeronautical Technologies
2. Center for Advanced Material Research and Technologies – The Metallurgy Group
3. Center for Advanced Material Research and Technologies – The Chemistry Group
4. Industrial Production Research Center
5. Center for Research of Explosive and Stock Technologies
6. Center for Readiness and Modern Defence Technologies

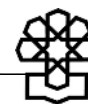
۳-۳. تأکید بر کارآمدی تهاجم سایبری به تأسیسات هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران

مؤسسه علوم و امنیت بین‌الملل معتقد است یکی از الزامات مهار ایران هسته‌ای؛ بهره‌گیری از ظرفیت‌های جنگ نرم با تمرکز بر نبرد الکترونیکی و سایبری است و از مصادیق آن به کارآمدی حمله کرم استاکس‌نت به رایانه‌های نیروگاه اتمی بوشهر اشاره می‌کند.^۶

۳-۴. برجسته‌سازی مطالعات ادعایی تسلیحاتی شدن

دیوید آلبرایت در اکثر آثار پژوهش خود با برجسته کردن مواد انفجاری با شدت بالا، آغازگرهای نوترونی و چاشنی‌های انفجاری؛ نقش تأثیرگذاری را در رویه‌سازی مطالعات ادعایی تسلیحاتی

1. www.isis-online.org, 16 September, 2004.
2. http://www.isis-online.org/publications/iran/esfahantunnels.html, 17 February, 2005.
3. Digital Globe
4. David Albright, "New Tunnel Construction at Mountain Adjacent to the Natanz Enrichment Complex", http://www.isis-online.org, 9 July, 2007.
5. Documents assessing the organizational Structure of FADAT, http://isis-online.org/isis-reports, 14 December, 2009.
6. Stuxnet rattled Iran but atom work goes on -report, http://www.dawn.com/, 18 February, 2011.

شدن یا «ابعاد نظامی احتمالی» در موضوع هسته‌ای ایران ایفا کرده است.^۱

۳-۵. برخورداری از حمایت‌های مالی بنیادهای اقتصادی

همانند خانه آزادی؛ در تأسیس مؤسسه علوم و امنیت بین‌الملل نیز نقش بنیادها پررنگ است که از مصادیق آن می‌توان به بنیاد مک آرتور، بنیاد فورد، بنیاد اسمیت ریچاردسون و برادران راکفلر اشاره کرد.

۴. مؤسسه هوور در جنگ، انقلاب و صلح

«مؤسسه هوور در جنگ، انقلاب و صلح»^۲ در سال ۱۹۱۹ در دانشگاه استنفورد کالیفرنیا توسط هربرت هوور (از اولین فارغ‌التحصیلان دانشگاه استنفورد و سی‌ویکمین رئیس‌جمهور ایالات متحده) تأسیس شد و ریاست آن برعهده «جان ریزیان»^۳ است. این مؤسسه یکی از مهمترین مراکز پژوهشی پیرو سیاست «فشار از بیرون، تغییر از درون» است که به احزاب محافظه‌کار و لیبرال نزدیک است^۴ و برخی پژوهشگران ارشد آن مسئولیت‌های اجرایی را برعهده داشته‌اند که از مصادیق آن می‌توان به کاندولیزا رایس، جرج شولتز، ادوین میس، جان ابی زید، فرمانده اسبق نیروهای مرکزی آمریکا، جان تیلور معاون اسبق وزیر دارایی، ویلیام پری وزیر اسبق دفاع و ریچارد آلن مشاور اسبق امنیت ملی آمریکا اشاره کرد.^۵ «دانیل پایپز» از نظریه‌پردازان حمله نظامی به تأسیسات هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران نیز از پژوهشگران نومحافظه‌کار و ارشد مؤسسه هوور است.^۶

مؤسسه هوور دارای یک درونمایه فکری برنامه‌ریزی شده است که بر محورهایی چون جهانی‌سازی مکتب اقتصادی لیبرال دمکراسی، نوسازی، دگرگونی‌های سیاسی - اجتماعی و بررسی فرقه‌های جهان اسلام متمرکز و بیشتر ابعاد جنگ نرم آن در حوزه اقتصادی و فرهنگی است. این مؤسسه همچنین دارای کتابخانه بسیار بزرگی است که مطالب و اسناد مهمی درخصوص نطله‌های فکری، جامعه یهودیان خاورمیانه، اروپای شرقی، روسیه، آسیای مرکزی و قفقاز را جمع‌آوری کرده است.

مهمترین شاخص‌های مؤسسه هوور عبارتند از:

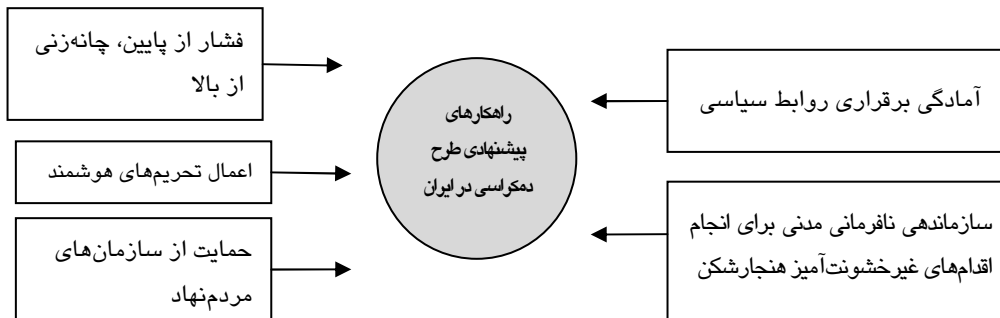
1. David Albright & Paul Brannan, "Time for Iran to Come Clean and Cooperate With the IAEA" June 2011, <http://isis-online.org/>
2. Hoover Institution on War, Revolution and Peace
3. John Raisian
4. Milani, Abbas (2007), Prospects for Democracy in Iran: Assessing the Regime and the opposition, <http://www.hoover.org>
5. Hoover Institution, <http://www.absoluteastronomy.com>
6. Biography of Daniel Pipes, www.danielpipes.org/

۴-۱. تمرکزگرایی پیرامون مطالعات بشردوستانه

مؤسسه هوور یکی از اهرم‌های فشار بر جمهوری اسلامی ایران را بهره‌گیری از ظرفیت‌های بشردوستانه معرفی می‌کند. به همین منظور میز مطالعاتی مخصوصی را با عنوان «طرح دمکراسی ایران»^۱ با هدف انعکاس تصاویر غیرواقعی از وضعیت حقوق بشر و تسهیل شکل‌گیری بازار آزاد در جمهوری اسلامی ایران تأسیس کرده که همایش‌هایی را با محوریت حقوق بشر در ایران برگزار می‌کند که از آن جمله می‌توان به همایش «چشم‌انداز دمکراسی در ایران: ارزیابی رژیم و مخالفان»^۲ اشاره کرد.^۳

مهمترین محورهای پیشنهادی مؤسسه هوور را می‌توان به صورت نمودار زیر نشان داد:

نمودار ۳. محورهای پیشنهادی طرح دمکراسی در ایران

سایر طرح‌های مطالعاتی مؤسسه هوور با ویتترین حمایت از ارزش‌های بشردوستانه عبارتند از:

- طرح نوسازی اجباری خاورمیانه پس از فروپاشی شوروی،

این مؤسسه در سال ۲۰۰۷، همایش «جستجوی دمکراسی در ایران» را با هدف نوسازی سیاسی و اجتماعی در ایران برگزار کرد که در آن افرادی همچون عباس میلانی، فاطمه حقیقت‌جو و شهرام چوبین حضور داشتند.

- طرح «ابتکار خاورمیانه و شمال آفریقای بزرگ» و ارائه نقشه راه دمکراسی‌سازی،

- ارائه طرح انقلاب‌های رنگین.

۴-۲. برخورداری از کمک لابی‌های اقتصادی و نظامی

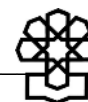
مؤسسه هوور، همکاری‌های نزدیکی را با «مرکز وودرو ویلسون»^۴ و برخی لابی‌های پژوهشی

1. Iran Democracy Project at the Hoover Institution

2. Prospects for Democracy in Iran: Assessing the Regime and the Opposition

3. Hoover Institution Stanford University, <http://www.hoover.org/about>

4. Woodrow Wilson Center

همچون سازمان جهانی یهود و آپیک دارد. این مرکز مطالعاتی بخشی از منابع مالی خود را از طریق کمک برخی شرکت‌های بین‌المللی آمریکا همچون مارتین لاکهید، استاندارد اوپل و گلف اوپل تأمین می‌کند.

چاپ فصلنامه، نشر کتاب، رساله‌های تحقیقاتی، گزارش‌های تحلیلی - خبری، برگزاری همایش و حمایت‌های مالی از تأسیس مؤسسات آموزشی غیردولتی در سایر کشورها از مهمترین ابزارهای اعمال نفوذ این مؤسسه محسوب می‌شوند.

مؤسسه هوور پیوند نزدیکی را با لابی‌های اسرائیل به‌ویژه سازمان جهانی یهود و آپیک دارد به‌طوری که چارچوب پژوهشی برخی طرح‌های مطالعاتی آن توسط لابی‌های اسرائیل مشخص می‌شود. این مؤسسه برای رصد تحولات جهان اسلام؛ «کمیته اسلام و حکم بین‌المللی»^۱ را تشکیل داده است.

شکل ۵. پژوهشگران ارشد مؤسسه هوور با محوریت مطالعات ایران

یکی از ویژگی‌های مؤسسه هوور؛ حضور قابل توجه پژوهشگران ایرانی است که از مصداق‌های آن می‌توان به عباس میلانی اشاره کرد که به همراه «لاری دایموند» و «مایکل مک فال» هماهنگ‌کننده طرح دمکراسی ایران هستند. مایکل مک فال استاد علوم سیاسی دانشگاه استنفورد است.

عباس میلانی، مدیر برنامه مطالعات ایران در دانشگاه استنفورد، تا سال ۱۹۸۶ در دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران تدریس می‌کرد. تخصص وی در روابط ایران - آمریکا و مسائل فرهنگی، سیاسی و امنیتی است. وی قبل از مهاجرت به آمریکا، استادیار دانشگاه ملی سابق یا دانشگاه شهید بهشتی (۱۹۷۵-۱۹۷۷)، محقق مرکز مطالعات اجتماعی ایران (۱۹۷۷-۱۹۷۸) و مدیر مرکز مطالعات عالی بین‌المللی دانشگاه تهران (۱۹۷۹-۱۹۸۷) بوده است.^۴ برخی آثار پژوهشی عباس میلانی عبارتند از:^۵

1. Islamism and the International Order Committee

2. Michael McFaul

3. Larry Diamond

4. Iran Democracy Project Coordinators, <http://www.hoover.org/>

5. Overview of the Iran Freedom Foundation records, <http://cdn.calisphere.org>

جدول ۴. آثار پژوهشی عباس میلانی با محوریت جمهوری اسلامی ایران

«پادشاه سایه‌ها: مقالات مواجهه ایران با نوگرایی» ^(۱) در بهار ۲۰۰۵	«معمای ایران: امیرعباس هویدا و معمای انقلاب ایران» ^(۲) در سال ۲۰۰۰	«تجدد و مخالفان آن در ایران» ^(۳) در سال ۱۹۹۸	«ایرانیان نامدار: مردان و زنانی که ایران نوین را ساختند» ^(۴) نوامبر ۲۰۰۸
«عقل گم‌شده؛ بازاندیشی تجدید فارسی در ایران» ^(۵) در سال ۲۰۰۴	«دمکراسی و سوسیالیسم» در سال ۱۹۸۷	زندگی سیاسی محمدرضا پهلوی ^(۶)	

1. King of Shadows: Essay on Iran's Encounter with Modernity
2. The Persian Sphinx: Amir Abbas Hoveyda and the Riddle of the Iranian Revolution
3. Modernity and its Foes in Iran
4. Eminent Persians: Men and Women who Made Modern Iran, 1914 - 1979
5. Lost Wisdom: Rethinking Persian Modernity in Iran
6. Abbas Milani, <http://www.stanford.edu/>

۵. شورای روابط خارجی

«شورای روابط خارجی»^۱ در سال ۱۹۲۱ در واشنگتن و نیویورک با هدف ارتقای شناخت و آگاهی مردم آمریکا نسبت به ملل و اقوام دیگر تأسیس شد و ریاست آن از جولای ۲۰۰۳ برعهده «ریچارد هاس»^۲ است. وی پیش‌تر مدیر برنامه‌ریزی سیاسی وزارت خارجه و از نزدیک‌ترین مشاوران کالین پاول، وزیر خارجه اسبق آمریکا بود. وی فارغ‌التحصیل دانشگاه آکسفورد در رشته فلسفه و مؤلف یازده کتاب در رابطه با سیاست خارجی است. دوماهنامه «سیاست خارجی» توسط این شورا منتشر می‌شود. این مرکز مطالعاتی هر ساله نظرات خود را در قالب «گزارش سالیانه شورای روابط خارجی»^۳ منتشر می‌کند. اهمیت و تأثیرگذاری این مخزن فکری بر هرم قدرت به حدی است که اکثر رؤسای جمهور آمریکا در شورای روابط خارجی سخنرانی و دیدگاه‌های خود را ارائه کرده‌اند. مهمترین ویژگی‌های مرکز مطالعاتی شورای روابط خارجی آمریکا عبارتند از:

۵-۱. عضوگیری از چهره‌های شاخص قانونگذاری، اجرایی و رسانه‌ای

اکثر اعضای شورای روابط خارجی در شمول سیاستمداران عالیرتبه، اکثر وزرای امور خارجه، افسران سابق امنیت ملی، بانکداران، قانونگذاران کنگره، اساتید دانشگاه، اعضای سابق سازمان جاسوسی مرکزی (سیا) و افراد متخصص در امور رسانه‌های جمعی هستند که اسامی برخی از آنان در جدول زیر آمده است:

1. Council on Foreign Relations
2. Richard Nathan Haass
3. Council on Foreign Relation Annual Report

جدول ۵. اعضای مرکز مطالعاتی شورای روابط خارجی

چهره‌های شاخص شورای روابط خارجی در حوزه اجرایی		
مدلین آلبرایت	جو بایدن، معاون باراک اوباما	دیک چنی، معاون رئیس‌جمهور در دوره جرج بوش
زیگنیو برژنیسکی، مشاور اسبق امنیت ملی در دوره ریاست‌جمهوری جیمی کارتر	سندی برگر، مشاور اسبق امنیت ملی آمریکا در دوره ریاست‌جمهوری کلینتون	جان نگرپونته، ^۱ مدیر اسبق اطلاعات ملی و سفیر سابق آمریکا در هندوراس
فرانک کارلوجی، ^۲ شانزدهمین وزیر دفاع آمریکا در دوره کلینتون	جیمز وولسی، مدیر اسبق سازمان جاسوسی مرکزی آمریکا	سرتیپ مایکل هایدن، ^۳ مدیر اسبق سازمان امنیت ملی و سازمان اطلاعات مرکزی
کالین پاول	هیلاری کلینتون	کاندولیزا رایس
پل ولفو ویتز، معاون اسبق وزیر دفاع	جیمز بیکر	رابرت زولیک، رئیس بانک جهانی
لابی‌های اسرائیل در شورای روابط خارجی آمریکا		
ادگار برونفمن، ^(۱) رئیس کنگره جهانی یهود	دیوید هریس، ^(۲) رئیس کمیته یهودیان آمریکا	مالکلم هانلین، ^(۳) نایب‌رئیس کنفرانس سازمان‌های اصلی یهودی آمریکا
قانونگذاران عضو شورای روابط خارجی		
جان مک‌کین سناتور ایالت آریزونا	جان آندرسون، نماینده اسبق ایالت ایلی نویز	جان ادوارد، سناتور اسبق ایالت کارولینای شمالی
اوان بای سناتور ایالت ایندیانا	هاوارد برمن، نماینده ایالت کالیفرنیا	دیوید بارن، سناتور ایالت ایندیانا
لی همپلتون، نماینده مردم ایالت ایندیانا		
لابی‌های رسانه‌ای		
دیوید برادلی، ^(۴) رئیس شرکت رسانه‌ای آتلانتیک		
ارتباط با سایر مراکز پژوهشی		
جرج سوروس، رئیس مرکز مطالعاتی جامعه باز	جوزف نای، بنیانگذار نظریه قدرت نرم	

1. Edgar Bronfman, President of the World Jewish Congress
2. David A. Harris, Director of the American Jewish Committee
3. Malcolm Hoenlein, Vice – Chairman of the Conference of Presidents of Major American Jewish Organizations
4. David G. Bradley, Chairman of Atlantic Media Company

۲-۵. ارتباطی با اعضای منتسب به گروه سزار

شورای روابط خارجی توانسته تعامل نزدیکی را با اعضای منتسب به گروه سزار برقرار کند. برای مثال «گری سیمور» تعامل نزدیکی را با دو مرکز پژوهشی «شورای روابط خارجی»^۴ و «مؤسسه بین‌الملل مطالعات راهبردی»^۵ لندن دارد. به‌طوری که بین سال‌های ۲۰۰۱ الی ۲۰۰۵ مدیر مطالعات منع تکثیر و از پژوهشگران ارشد این مرکز مطالعاتی بود.^۶ برخی پژوهشگران ارشد شورای روابط خارجی آمریکا که

1. John D. Negroponte
2. Frank Carlucci
3. Gen. Michael Hayden
4. Council on Foreign Relations
5. International Institute for Strategic Studies (IISS)
6. Chaudhuri, Pramitpal, "Obama to face 5 Key foreign policy Problems: Gary Samore, "McClatchy News Service, 22 Nov, 2008.

پژوهش‌های متعددی را با محوریت جمهوری اسلامی ایران انجام داده‌اند عبارتند از:

شکل ۶. پژوهشگران ارشد شورای روابط خارجی با محوریت مطالعات ایران

			
<p>«مگان اوسالیوان»^۳ کارشناس مطالعات ایران و عراق</p>	<p>الیوت آبرامز^۲ مسئول میز مطالعات خاورمیانه شورای روابط خارجی</p>	<p>ری تاکیه^۱ کارشناس مطالعات ایران</p>	<p>ریچارد هاس رئیس شورای روابط خارجی</p>

«الیوت آبرامز» مدیر ارشد اسبق بخش خاور نزدیک و مشاور امنیت ملی در زمینه مسائل خاورمیانه در دولت جرج بوش و مشاور سابق وزیر خارجه در امور سازمان ملل، حقوق بشر و آمریکای لاتین در دولت ریگان بوده است.

«مگان اوسالیوان»، استاد روابط بین‌الملل دانشگاه هاروارد، مشاور امنیت ملی آمریکا در زمینه عراق و افغانستان، مشاور اسبق فرمانده نیروهای ائتلافی در عراق و عضو سابق «دفتر برنامه‌ریزی تصمیم‌سازی» است که مدیریت پژوهشی مطالعات مرتبط با روند صلح ایرلند شمالی، ایران، سوریه و جهان اسلام را برعهده دارد.

برخی پژوهشگران شورای روابط خارجی، گسترش دایره تحریم را گزینه‌ای مناسب برای تغییر رفتار ایران ارزیابی می‌کنند. برای مثال «پانیت تالوار، معاون ویژه باراک اوباما در امور کشورهای عرب حوزه خلیج فارس، ایران و عراق»^۴ در کتاب «ایران در توازن»^۵ که توسط بخش امور بین‌الملل شورای روابط خارجی انتشار یافته؛ اتخاذ دو راهکار مدیریت تحریم‌های هوشمند و حمایت از اصلاح‌طلبان ساختارشکن درون حکومت را دو شیوه مؤثر برای تغییر رفتار جمهوری اسلامی ایران معرفی کرده است. در طرف دیگر، ری تاکیه از پژوهشگران ارشد شورای روابط خارجی معتقد است برنامه‌های هسته‌ای ایران به سه متغیر زیر بستگی دارد:

- ماهیت رابطه با ایالات متحده و چشم‌انداز دامنه و شدت اختلافات با آمریکا،

- نوع و ساختار ترتیبات امنیتی منطقه‌ای پس از حضور آمریکا در افغانستان و عراق،

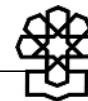
1. Ray Takeyh

2. Elliot Abrams

3. Meghan L. O'Sullivan

4. Puneet Talwar, Special Assistant to the President and Senior Director for the Gulf States, Iran & Iraq

5. Iran in the Balance

- نحوه چیدمان آرایش سیاسی داخلی ایران.

ری تاکیه در کتاب «بعد از دستیابی ایران به بمب اتمی: مهار و پیچیدگی‌های آن»^۱ با تداعی قریب‌الوقوع بودن دستیابی جمهوری اسلامی ایران به بمب هسته‌ای، از ترفند تهدیدسازی مجازی علیه جمهوری اسلامی ایران استفاده کرده است.

«عملگرایی در بحبوحه ناآرامی‌های ایران» در پاییز ۲۰۰۴^۲ «ایران پنهان: تضاد و قدرت در جمهوری اسلامی ایران»^۳ در اکتبر ۲۰۰۶ و «محافظان انقلاب: رویکرد ایران به جهان»^۴ در مه ۲۰۰۹ برخی دیگر از آثار پژوهشی «ری تاکیه»^۵ هستند.

شورای روابط خارجی آمریکا میزگردهای متعددی را در رابطه با جمهوری اسلامی ایران برگزار کرده است که از مصادیق آن می‌توان به میزگرد «گذر از سال ۲۰۰۵: سیاست‌های آمریکا در قبال ایران»^۶ اشاره کرد. این مخزن فکری ارتباط نزدیکی نیز با نهادهای رسانه‌ای دارد. برای مثال «ماکس بوت»^۷ از پژوهشگران ارشد مطالعات امنیت ملی شورای روابط خارجی ارتباط نزدیکی را با رسانه‌های نوشتاری همچون لس‌آنجلس تایمز، ویکی استاندارد، واشنگتن‌پست و نیویورک تایمز دارد و به مدت ۸ سال سردبیر روزنامه وال استریت ژورنال بوده است.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

برخی موارد قابل تأمل پیرامون ساختار سازمانی و تصمیم‌گیری مراکز پژوهشی آمریکا عبارتند از:

۱. هم‌امیختگی کانون‌های قدرت، ثروت و دانش

واکاوی روند تأسیس، فعالیت یا افق برنامه‌های راهبردی مراکز پژوهشی مهم آمریکا، بیانگر نقش‌افزایی مستتر قدرت‌های اقتصادی در این مراکز است. به عبارتی سرمایه‌سالارانی وجود دارند که در پوشش بنیادهای مختلف درصد هستند با نفوذ در بدنه سیاسی و تصمیم‌گیری کاخ سفید، راهبردها و سیاست‌های آمریکا را در راستای اهداف و منافع خود قرار دهند. یکی از این لابی‌های اقتصادی، بنیاد راکفلر است که با اعطای هدفمند کمک‌های مالی، نقش یک لابی اقتصادی را در حوزه

1. Ray Takeyh & James M. Lindsey, "After Iran Gets the Bomb, Containments and its Complications, <http://www.foreignaffairs.com>, April, 2010.

۲. برای مشاهده متن کامل گزارش به نشانی اینترنتی زیر رجوع شود:

Ray Takeyh, "Pragmatism in the Midst of Iranian Turmoil", *The Washington Quarterly*, Autumn 2004, <http://www.twq.com>

3. Hidden Iran: Paradox and Power in the Islamic Republic

4. The Guardian of the Revolution: Iran's Approach to The World

5. Ray Takeyh

6. Transition 2005: U. S. Policy Toward Iran

7. Max Boot

تصمیم‌سازی ایفا می‌کند. این بنیاد دارای صدها مؤسسه و تشکیلات مشابه است که هر کدام، بخشی از بدنه اجرایی نظام سیاسی آمریکا و مراکز حساس این کشور را در احاطه دارد. برای مثال، «دین راسک»، «جان فاستر دالس» و «رالف بانچ» از وزرای خارجه اسبق آمریکا هر کدام مدت‌ها در بنیاد راکفلر فعالیت و حتی ریاست آن را برعهده داشته‌اند. این بنیاد دارای بخش مطالعاتی پیشرفته‌ای است که درخصوص چالش‌های آمریکا و تدوین راهبردها و سیاست‌های جهانی و اقتصادی آمریکا فعالیت می‌کند. یکی از رسالت‌های این مرکز مطالعاتی، شناسایی موانع فراروی توسعه نفوذ آمریکا در مناطق مختلف است.

«جهانی شدن هوشمند» از جدیدترین طرح‌های مطالعاتی بنیاد راکفلر است که در حوزه سازماندهی گروه‌های اجتماعی به سمت سیاست‌ها و ارزش‌های آمریکایی فعالیت می‌کند. همچنین این بنیاد، با حمایت هدفمند از برخی سازمان‌های غیردولتی بشردوستانه، از آنان به‌عنوان ابزاری برای برجسته‌سازی فرهنگ آمریکایی استفاده می‌کند. برای مثال سازمان دیده‌بان حقوق بشر یکی از این سازمان‌هاست که در ورای الفاظ و شعارهای به ظاهر بشردوستانه، نقش مؤثری در پیشبرد منافع نظام سرمایه‌داری و ترویج آموزه‌های مکتب لیبرال دمکراسی برعهده دارد.

بنیاد سوروس (مؤسسه جامعه باز)^۱ یکی دیگر از لابی‌های اقتصادی است که بخشی از سیاست‌های خود را از طریق اعمال نفوذ بر مراکز مطالعاتی دنبال می‌کند. این بنیاد متعلق به «جرج سوروس»^۲ سرمایه‌دار یهودی مجارتبار آمریکایی است که نقش اثرگذاری را در وقوع انقلاب‌های رنگین گرجستان و اوکراین ایفا کرد. این بنیاد یکی از حامیان مالی طرح‌های پژوهشی براندازانه مؤسسات مطالعاتی آمریکاست، به‌طوری که بنابر اعترافات هاله اسفندیاری - مدیر و مؤسس برنامه خاورمیانه مرکز ویلسون - برنامه‌های براندازانه این مرکز از طریق بنیاد سوروس حمایت مالی می‌شود.^۳

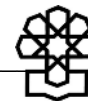
علاوه بر کانون‌های ثروت، بین مراکز دانشگاهی معتبر آمریکا و مخازن فکری نیز ارتباط تنگاتنگی وجود دارد، به‌طوری که تعداد قابل توجهی از پژوهشگران ارشد مؤسسات مطالعاتی آمریکا از فارغ‌التحصیلان دانشگاه هاروارد هستند که از مصادیق آن می‌توان به دیوید جی کرامر از مؤسسه خانه آزادی (مطالعات روسیه و قفقاز)، «گری سیمور» و «مگان اوسالیوان» از مرکز مطالعاتی شورای روابط خارجی اشاره کرد.

یکی دیگر از ابعاد هم‌آمیزی ارکان قدرت در آمریکا می‌توان به تعامل مراکز مطالعاتی با ساختارهای تقنینی و اجرایی اشاره کرد. برای مثال تأثیرگذاری بنیاد هریتیج بر سناتورها و احزاب

1. Soros Foundation (Open Society Institute)

2. George Soros

3. Cordesman, Anthony H. (2007), Iran, "Soft Power" and Haleh Esfandiari, Center for Strategic and International Studies, <http://www.csis.org>

جمهوریخواه به حدی است که جرج بوش رئیس‌جمهور وقت آمریکا در ۱ نوامبر ۲۰۰۷، برای دفاع از انتصاب «مایکل موکاس»^۱ به جای «آلبرتو گزالس»^۲ به‌عنوان دادستان کل آمریکا از این مؤسسه دیدار و به سخنرانی پرداخت.

۲. افزایش مطالعات مرتبط با شبیه‌سازی تهاجم نظامی به ایران

یکی از اولویت‌های میزهای مطالعاتی ایران در مخازن فکری معتبر آمریکا، تشکیل کارگروه‌های پژوهشی برای بررسی پیامدهای عملیاتی کردن سناریوی حمله نظامی به تأسیسات هسته‌ای و مراکز نظامی جمهوری اسلامی ایران است. برای مثال یکی از مهمترین طرح‌های پژوهشی این مؤسسه «طرح شبیه‌سازی رایانه‌ای جنگ با ایران»^۳ است. در این طرح پژوهشی که به «بازی جنگ» معروف شده، ابعاد تهاجم نظامی به تأسیسات هسته‌ای و مراکز نظامی و بازخورد آن بر واکنش جمهوری اسلامی ایران و همچنین آثار بسته شدن تنگه هرمز بر بازار انرژی و بازیگران منطقه‌ای و جهانی بررسی شده است.

۳. تحرک لابی‌های اسرائیل برای حضور مؤثر در ساختار سازمانی مراکز پژوهشی

در معنای خاص لابی کردن به معنای تأثیرگذاری بر تصمیم‌گیری‌های دولت و تأمین منافع «گروه‌های ذینفوذ»^۴ است که تشکلهایی با سازماندهی منسجم یا غیرمنسجم ولی دارای اهداف و منافع مشخص هستند. مجموعه فعالیت‌ها و اقداماتی را که گروه‌های مذکور برای تغییر وضعیت سیاسی موجود یا حفظ آن در راستای منافع خود انجام می‌دهند، لابی کردن می‌نامند. مراکز پژوهشی و لابی‌ها با بسترسازی ذهنی - روانی، نقش مشرب فکری سیاست‌های دولت و کنگره آمریکا را ایفا می‌کنند. به همین دلیل یکی از شیوه‌های لابی اسرائیل برای اثرگذاری بر سیاست‌های دفاعی - امنیتی آمریکا، اعمال نفوذ از طریق تأسیس یا حضور فعال در مراکز پژوهشی است. برای مثال افزایش طرح‌های مطالعاتی یا گزارش‌های راهبردی برخی مراکز پژوهشی آمریکا یا اروپا که در راستای شائبه‌سازی و تداعی درهم‌تنیدگی همکاری‌های موشکی تهران با پیونگ یانگ یا نزدیکی جمهوری اسلامی ایران به آستانه غیرقابل برگشت دانش هسته‌ای نظامی به نگارش درآمده‌اند، باید در زیرمجموعه عوامل پیشینی تحریم صنایع دفاعی قرار می‌گیرند.

برای مثال «جاش بلاک»، سخنگوی اسبق «کمیته امور عمومی آمریکا و اسرائیل»^۱ معروف به

1. Michael Mukasey

2. Alberto Gonzales

3. computerized Simulation War against Iran

4. Interest Groups

1. American Public Affairs Committee (AIPAC)

لابی آپیک در سال ۲۰۱۰ با استعفا از این مسئولیت، مرکز پژوهشی «مؤسسه سیاست پیشرو» را تشکیل داد.^۱ «مؤسسه یهود در امور امنیت ملی»^۲ نیز در سال ۱۹۷۶ تأسیس شد و از لابی‌های اسرائیل در پوشش مراکز پژوهشی است. مایکل لدین،^۳ داگلاس فیث،^۴ ریچارد پرل، دیک چنی و جیمز وولسی برخی اعضای هیئت مشاورین این مؤسسه هستند. برخی محورهای پیشنهادی مؤسسه یهود در امور امنیت ملی به صدور وازدهمین کنگره آمریکا عبارتند از:

- افزایش فشار بر جمهوری اسلامی ایران در قالب رژیم‌های نظارتی منع تکثیر،
- استقرار سامانه سپر دفاع موشکی در اطراف فلسطین اشغالی،
- پیگیری سیاست براندازی در قبال دولت‌های ایران، سوریه و لیبی.

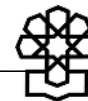
۴. تقویت نقش آفرینی در ساختار جنگ تبلیغاتی

مخازن فکری به دلیل در اختیار داشتن بخشی از ابزارهای دیپلماسی عمومی مانند چاپ کتاب، بولتن، فصلنامه‌های تخصصی و برگزاری همایش و نشست‌های کارشناسی؛ نقش مهمی را در جهت‌گیری و کانالیزه کردن افکار عمومی برعهده دارند.

۵. عضوگیری از اعضای منتسب به گروه سزار

یکی از ابزارهای اعمال نفوذ مراکز مطالعاتی برای اثرگذاری بر ساختار تصمیم‌گیری دولت و کنگره، توسط مشاوران عالی‌رتبه معروف به گروه «سزار»^۵ صورت می‌گیرد. به طوری که تعامل مخازن فکری با چهره‌های شاخص گروه سزار، یکی از مصادیق نقش آفرینی و لابی‌گری غیرمستقیم مراکز پژوهشی برای اثرگذاری بر سیاست‌های راهبردی آمریکاست. در همین رابطه برخی مراکز پژوهشی حامی یا وابسته به لابی‌های اسرائیل با دعوت از مشاوران ارشد باراک اوباما برای اثرگذاری غیرمستقیم بر سیاست‌های کاخ سفید بهره می‌برند که از مصادیق آن می‌توان به سخنرانی مشاور امنیت ملی آمریکا در مرکز پژوهشی واشنگتن در ۳۱ ژانویه ۲۰۱۰ اشاره کرد که در آن از دو گزینه تحریم و مذاکرات تحت فشار برای تغییر سیاست‌های هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران حمایت شده بود. به عنوان مصداق دیگر می‌توان به انتصاب «اشتون کارتر، معاون وزیر دفاع در امور اکتساب، فناوری و آماد» به ریاست شورای مشاوران مرکز رند اشاره کرد. در همین رابطه

1. http://rightweb.irc-online.org/profile/block_josh
 2. The Jewish Institute for National Security Affairs
 3. Michael Ladeen
 4. Bouglous Feith
 5. CZAR (Tear)

برخی اعضای منتسب به گروه سزار که مراکز مطالعاتی با اعمال نفوذ بر آنان در راستای اثرگذاری بر سیاست آمریکا در قبال ایران استفاده می‌کنند عبارتند از:

جدول ۶. اعضای منتسب به گروه سزار

جان برنان، معاون رئیس‌جمهور در امور امنیت داخلی و مقابله با تروریسم از مه ۲۰۰۹ ^(۱)	ژنرال رونالد برگس، معاون وزیر امور خارجه در امور سیاسی از مه ۲۰۰۸ ^(۲)
ویلیام برنز، معاون وزیر امور خارجه در امور سیاسی از مارس ۲۰۰۹ ^(۳)	آندریو وبر ^(۴) ، معاون وزیر دفاع در امور برنامه‌های دفاعی هسته‌ای، شیمیایی و بیولوژیکی
اشتون کارتر ^(۵) ، معاون وزیر دفاع در امور اکتساب، فناوری و آماد	رز گاتمولر ^(۶) ، معاون وزیر امور خارجه در امور راستی‌آزمایی و تمکین
رابرت اینهورن، مشاور ویژه وزیر امور خارجه از مارس ۲۰۰۹ ^(۷)	مارک لیپرت ^(۸) ، رئیس کارمندان شورای امنیت ملی
ری تاکیه، معاون دنیس راس در وزارت امور خارجه	آندریو شاپیرو ^(۹) ، معاون وزیر امور خارجه در امور نظامی - سیاسی
الِن تاسچر ^(۱۰) ، معاون وزیر امور خارجه در حوزه کنترل تسلیحات و امنیت بین‌الملل	دنیس راس، مشاور ویژه وزیر امور خارجه در امور خلیج فارس و آسیای جنوب شرقی
آنتونی بلینکن ^(۱۱) ، مشاور امنیت ملی معاون اول رئیس‌جمهور	توماس دنیلسون ^(۱۲) ، مشاور امنیت ملی از اکتبر ۲۰۱۰
«جان لیمبرت» ^(۱۳) ، «معاون وزیر و مشاور در امور ایران» ^(۱۴) و عضو «شورای ملی ایران - آمریکا» ^(۱۵)	جان ولفستال ^(۱۶) ، مشاور ویژه معاون اول رئیس‌جمهور در امور تسلیحات کشتار جمعی و سیاست منع تکثیر

1. John O. Brennan, Assistant to the President for Homeland Security and Counterterrorism
2. Lt. Gen Ronald L. Burgess Jr. Director of the Defence Intelligence Agency
3. William Burns Undersecretary for Political Affairs, State Department
4. Andrew C. Weber, Assistant to the Secretary of Defence for Nuclear, Chemical and Biological Defence Program
5. Ashton Carter, Undersecretary of Defence for Acquisition, Technolgy & Logistics
6. Rose Gottemoeller, Assistant Secretary of State for Verification and Compliance
7. Thomas Donilson, National Security Advisor
8. Mark Lippert, National Security Council Chief of Staff
9. Andrew J. Shapiro, Assistant Secretary for Political – Military Affairs
10. Ellen Tauscher, Under – Secretary for Arms Control and International Security
11. Antony Blinken, National Security Advisor to the Vice - President
12. Robert Einhorn, Special Advisor to Secretary of State Hillary Clinton
13. John W. Limbert
14. Deputy Assistant Secretary for Iran
15. National American Iranian Council (NIAC)
16. John Wolfsthal, Special Advisor io the Vice – President for WMD and Non –proliferation Policy

منابع و مأخذ

1. Frederic Wehrey David E. Thaler Nora Bensahel Kim Cragiz Jerrold D. Green Dalia Dassa Kaye Nadia Oweidat Jennife,
http://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/monographs/2009/RAND_MG781.pdf
2. David Albright, "New Tunnel Construction at Mountain Adjacent to the Natanz Enrichment Complex", <http://www.isis-online.org/>, 9 July, 2007.
3. <http://www.isis-online.org/publications/iran/esfahantunnels.html>, 17 February, 2005.
4. Jim Arkedis, "Beyond Sanction: The Next Iran Strategy", 31 March, 2011.
5. www.isis-online.org, 16 September, 2004.
6. New Turkish Republic: Turkey as a Pivotal State in the Muslim World
7. Abbas Milani, <http://www.stanford.edu/>
8. Alireza Nader, "RAND: Iran's Balancing Act in Afghanistan" <http://iranprimer.usip.org>, 31 May, 2009.
9. Biography of Daniel Pipes, www.danielpipes.org/
10. Chaudhuri, Pramitpal, "Obama to face 5 Key foreign policy Problems: Gary Samore, McClatchy News Service, 22 Nov, 2008.
11. Cordesman, Anthony H. (2007), Iran, "Soft Power" and Haleh Esfandiari, Center for Strategic and International Studies, <http://www.csis.org>
12. David Albright & Paul Brannan, "Time for Iran to Come Clean and Cooperate With the IAEA" June 2011, <http://isis-online.org/>
13. Documents Assessing the Organizational Structure of FADAT, <http://isis-online.org/isis-reports>, 14 December, 2009.
14. Five worst countries for online freedom, www.nextlevelofnews.com/ 30 April 2011
15. Freedom House 2007 annual Report: Financial Statements, Donors, Board of trustees, <http://freedemhouse.org>
16. Graham Fuller, "The Center of the Universe: The Geopolitics of Iran", Rand Corporation, www.tower.com,
17. Hoover Institution Stanford University, <http://www.hoover.org/about>
18. Hoover Institution, <http://www.absoluteastronomy.com>
19. http://rightweb.irc-online.org/profile/block_josh
20. Iran Democracy Project Coordinators, <http://www.hoover.org/>
21. Iran: Another Intelligence Failure in the Making, <http://www.c-spanvidio.org/21> Oct, 2008.
22. James Dobbins, "Coping with Iran: Confrontation, Containment or Engagement", <http://www.rand.org>
23. Keith Crane
24. Keith Crane, (2008) "Iran's Political, Demographic and Economic Vulnerabilities", www.rand.org
25. Latest Freedom House report on Iran mentions Baha'is, www.bahai.us/, 12 March, 2010.
26. Lynn E. Davis, Jeffrey Martini, Alireza Nader, Dalia Dassa Kaye, James T. Quinlivan, Paul Steinberg
27. Overview of the Iran Freedom Foundation records, <http://cdn.calisphere.org>
28. Politics-U. S.: Iran Regional Dominance Overstated, <http://www.globalissues.org>, 20 May, 2009.
29. RAND Corp: Iran Can Produce Nuke By August, 6 June 2011, www.anti-semitism.net/
30. Rand Survey: Iran on the U. S., Nukes and the Economy, <http://www.rand.org>, 3 May, 2011.
31. Ray Takeyh & James M. Lindsey, "After Iran Gets the Bomb, Containments and its

- Complications, <http://www.foreignaffairs.com>, April, 2010.
32. Senator Robert P. Casey
 33. Stuxnet rattled Iran but atom work goes on -report, <http://www.dawn.com/>, 18 February, 2011.
 34. United States Senate Foreign Relations Subcommittee on Near Eastern and South and Central Asian Affairs
 35. Wehery Feredrik & others, *The Rise of the Pasdaran: Assessing the Domestic Role of Iran's Islamic Revolutionary Guard Corps*, New York, Rand Corporation, January 2009, <http://www.rand.org>
 36. "Iran's Nuclear Future, Critical U. S. Policy Choices". RAND Corporation http://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/monographs/2011/RAND_MG1087.pdf,
 37. David Albright, after the 2010 NPT Review Conference: Advancing the Non-proliferation Pillar, <http://isis-online.org>, 15 July, 2010.
 38. Freedom House & Progressive Policy Institute announce Iranian Strategy Task Force, <http://www.freedomhouse.org/template.cfm?page=70&release=1377>
 39. Keith Crane, (2008) "Iran's Political, Demographic and Economic Vulnerabilities", www.rand.org
 40. Kenneth M. Pollack, "Oziraq Redux: A Crisis Simulation of an Israeli Strike on the Iranian Nuclear Program", The Saban Centre, February 2010, <http://www.brookings.edu>.
 41. Prepared States Senate Foreign Relations Subcommittee on Near Eastern and South & Central Asian Affairs, Human Rights and Democratic Reform in Iran, May 11, 2011, <http://foreign.senate.gov/>
 42. Ray Takeyh, "Pragmatism in the Midst of Iranian Turmoil", *The Washington Quarterly*, Autumn 2004, <http://www.twq.com>
 43. Saeed Paivandi, "Discrimination and Intolerance in Iran's Textbooks", <http://www.freedomhouse.org>
 44. <http://progressivefix.com/beyond-sanction-the-next-iran-strategy>
 45. http://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/annual_reports/2011/RAND_AR7162.pdf
Iran: ISIS Reports with Imagery, <http://isis-online.org/isis-reports/imagery/category/Iran>

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۱۰۲۲

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: ساختار پژوهی مراکز مطالعاتی آمریکا از منظر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران (گزارش دوم)

نام دفتر: مطالعات سیاسی (گروه امنیتی - دفاعی)

تهیه و تدوین: مصطفی دلاورپور اقدم

ناظران علمی: حمید صفری، یوسف ترابی

همکار: سیدحسین حسینی

متقاضی: احمد توکلی (رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی)

سرپرستان: حسین صدری‌نیا

واژه‌های کلیدی:

۱. مراکز مطالعاتی آمریکا

۲. لابی‌گری

۳. حقوق بشر

۴. تکثیر تسلیحات کشتار جمعی

۵. امنیت ملی ایران

تاریخ انتشار: ۱۳۹۰/۶/۱۴